

Många skolor fortsätter sälja läsk och godis:

Tandläkarna kräver nolltolerans för sötsaker i skolan

3 av 10 skolor fortsätter sälja läsk, godis eller andra sötsaker till eleverna men hälften av drygt 1700 niondeklassare säger nej till försäljning. Det visar två nya kartläggningar från Tandläkarförbundet.

- Vi uppmanar nu skolorna till nolltolerans för sötsaker för att hjälpa eleverna till en hälsosam livsstil.

Fortfarande säljer många av landets skolor, 34 procent, läsk, godis eller andra sötsaker till eleverna. Det visar en ny kartläggning av läsk- och godisförsäljningen på landets högstadieskolor. Bilden är ungefär densamma som år 2007 - 1 av 10 skolor, 9 procent, säljer läsk eller godis till eleverna och 3 av 10, 32 procent, andra sötsaker. I vissa län ser det värre ut: I Västerbotten säljer 25 procent av skolorna läsk eller godis. I Värmland är siffran 21 procent, på Gotland 17 procent och i Dalarna och Gävleborg 15 procent. Ändå är det en klar förbättring sedan Tandläkarförbundets första kartläggning år 2004 då 6 av 10 skolor som kartlagts sålde läsk och godis och på vissa håll 8 av 10.

Nästan hälften, 44 procent, av drygt 1 700 niondeklassare i en parallell undersökning från Tandläkarförbundet tycker inte att skolan ska sälja läsk eller godis. Samtidigt framkommer alarmerande siffror om ungdomars sockerkonsumtion. Hälften av ungdomarna, 49 procent, uppger att de äter godis varje dag eller flera gånger i veckan. 3 av 10, 31 procent, säger att de dricker läsk flera gånger i veckan. Om de handlar mellanmål uppger 63 procent att de helst väljer läsk, godis, kaka eller bulle. Men det finns också ungdomar som uppger att de föredrar nyttiga mellanmål som smörgås och frukt och som väljer bort läsk och godis till vardags. De flesta verkar också inse konsekvenserna för hälsan av hög konsumtion.

-Mot bakgrund av att många skolor redan lyssnat till tandläkarnas varningar för konsekvenserna av hög sockerkonsumtion och ändrat i kafeteriornas sortiment, förväntade vi oss att alla skolor nu skulle ha tagit till sig budskapen och upphört med försäljningen för att hjälpa eleverna till en hälsosam livsstil, säger Gunilla Klingberg, ordförande i Sveriges Tandläkarförbund.

Skolans sammantagna kostutbud är avgörande för att våra barn ska få den energi de behöver för att klara skolarbetet och för att de ska slippa bli feta och sjuka vuxna med hål i tänderna. Regeringen planerar nu för krav på näringsriktig skolmat i den nya skollagen. Ett viktigt komplement borde vara nolltolerans för läsk, godis och andra sötsaker på våra skolor.

-Det är en demokratifråga att senare års positiva förändring med hälsosamt utbud i skolkafeterierna omfattar alla skolor. Alla barn och ungdomar i skolan har rätt till samma förutsättningar för att må bra. Det är viktigt att livsstilsfrågorna lyfts fram i skolan.

Sveriges Tandläkarförbund

Kontaktpersoner

Gunilla Klingberg, ordförande, Sveriges Tandläkarförbund
Tfn: 070-780 00 44

Kristina Norberg-Fallgren, presskontakt, Sveriges Tandläkarförbund
Tfn: 070-484 17 07

Mer information

Finns på www.tandlakarforbundet.se, välj Tandläkare mot godis och läsk:

- Tandläkarförbundets kartlägningsrapport med läns- och kommunvisa resultat samt redovisning per skola
- Kontaktpersoner länsvis

Fakta:

Vår förändrade livsstil med ökad konsumtion av läsk, godis och andra sötsaker är ett hot mot barnens tandhälsa och allmänna hälsa. Sedan 1980 har konsumtionen av läskedrycker ökat från 40 liter per person och år till 68 liter. Även förskolebarnens konsumtion har ökat betydligt. Svenska barn dricker i genomsnitt runt två deciliter saft och läsk per dag.

Det finns en koppling mellan dålig tandhälsa, övervikt och följsjukdomar som diabetes, hjärt- och kärlsjukdomar. Det som är dåligt för tänderna är inte heller bra för resten av kroppen. Felaktiga kostvanor är en bov i dramat. Konsumtionen av sötade livsmedel och onyttig kost har ökat lavinartat under de senaste decennierna. Nästan en fjärdedel av den energi barnen får i sig kommer från läsk, godis, glass, snacks och bakverk enligt Livsmedelsverkets studier.

Samtidigt visar Socialstyrelsens kariesstatistik att tandhälsan hos barn visserligen fortsätter förbättras men att förbättringstakten har mattats av. Forskning visar också ett tydligt samband mellan tidig karies och karies i senare åldrar. En avhandling från Sahlgrenska visar t ex att treåriga barn med karies har fem gånger högre risk att som femtonåringar få hål i tänderna jämfört med kariesfria treåringar. Småbarn med hög sötsakskonsumtion har mer karies i tonåren jämfört med barn som sällan eller aldrig äter sötsaker.

Frätskador, dental erosion, är ett växande problem som kopplas samman med vår förändrade livsstil där konsumtionen av läsk anses vara den största bidragande faktorn. Svenska och internationella studier visar en förekomst av frätskador hos barn och ungdomar på mellan 10 och 40 procent.

Undersökningar visar att barnfetman ökat oroande mycket. Mellan 14-23 procent av barnen är överviktiga och 1-4 procent feta. I vissa delar av Sverige är var fjärde 4-åring överviktig. Ett barn som är överviktigt får bland annat svårt att röra sig, blir trött, riskerar att bli mobbat och kan dessutom utveckla sjukdomar som är kopplade till övervikten. Till de mest kända hör högt blodtryck, hjärt- och kärlsjukdomar, astma, förslitningsskador i leder och diabetes.

”Tandläkare mot godis och läsk!”

Sveriges Tandläkarförbunds aktivitet ”Tandläkare mot godis och läsk!” kopplar samman munhälsan med den aktuella debatten om folkhälsa och övervikt hos barn. Syftet är att minska konsumtionen av socker i form av godis, läsk och andra sockerrika produkter samt att göra människor medvetna om vanor som ökar risken för försämrade tand- och allmänhälsa.

Sveriges Tandläkarförbund – den odontologiska professionens organisation

Sveriges Tandläkarförbund arbetar för tandläkarnas professionella intresseområden. Förbundet erbjuder tandläkarna ett omfattande efterutbildningsprogram och medverkar i den årliga Odontologiska riksstämman samt ger ut Tandläkartidningen och Swedish Dental Journal. Förbundet verkar bl.a. genom ”Tandläkare mot godis och läsk” för en bättre oral och allmän hälsa.